

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
AKADEMINĖS ETIKOS IR PROCEDŪRŲ KONTROLIERIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL PROCEDŪRŲ PAŽEIDIMO KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETE**

2019 m. lapkričio 26 d. Nr. SP-27
Vilnius

Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius (toliau – kontrolierius), vadovaudamasis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo (toliau – MSI) 17 straipsnio 1 dalimi ir Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Seimo 2011 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. XI-1583 „Dėl Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos įsteigimo ir Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos nuostatų patvirtinimo“, 13 punkto 1 papunkčiu, ir išnagrinėjęs 2019 m. rugpjūčio 5 d. gautą skundą dėl galimų akademinės etikos ir procedūrų pažeidimų Kauno technologijos universitete (toliau – KTU),

n u s t a t ė:

Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnyboje (toliau – Tarnyba) buvo gautas skundas dėl viešo konkurso¹ profesoriaus pareigoms eiti organizavimo KTU (toliau – skundas). Pareiškėjas² skunde nurodė, kad KTU paskelbė viešą konkursą profesoriaus pareigoms eiti, kurį laimėjo KTU darbuotojas A. T.¹ Taip pat nurodė, kad „pažeidimai tikėtina yra bent du. Pirma, skelbimas dėl konkurso <...> profesoriaus pareigoms buvo perdėtai specializuotas, orientuotas į konkrečią asmenį – [A. T.]³, [jo] akademinį CV. Antra, iš karto po konkurso, skelbimas buvo staiga pašalintas iš elektroninės erdvės, tapo visiškai neprieinamas, nors kiti analogiški skelbimai apie vykdomus ir seniau vykdytus konkursus tiek KTU, tiek kituose universitetuose lieka prieinami ir tai yra svarbus akademinis konkursų skaidrumo užtikrinimo momentas.“ Pareiškėjas taip pat informavo Tarnybą, kad spėjo pasidaryti skelbimo kopiją ir pateikė ją Tarnybai kartu su skundu. Be to, pareiškėjas pateikė šią informaciją: „[A. T.] konkurso skelbimo ir vykdymo metu užėmė sąlyginai aukštas administracines pareigas universitete. [A. T.] buvo KTU [padalinio direktorius¹]. <...> profesoriaus pareigybė, dėl kurios vyko viešas konkursas, priklauso [šiam padaliniui] <...>. Galima daryti prielaidą, kad [pats A. T.] tokį diskriminuojantį, užkertantį lygias galimybes skelbimą pasirašė ir / arba nesukontroliavo, kad toks skelbimas būtų tinkamai suredaguotas.“ Anot pareiškėjo, „konkursą profesoriaus pareigoms prižiūri ir vykdo centrinė valdžia, tačiau būtent pirminio akademinio padalinio vadovas parengia ir teikia visus pageidaujamų kompetencijų aprašus <...>. Todėl atsakomybė <...> greta [A. T.] neabejotinai tenka taip pat ir fakulteto [dekanui¹] bei <...> [tuometiniam rektoriui¹].“ Skunde taip pat pažymėta, kad „KTU nei vienoje kada nors vykdytoje ar šiuo metu vykdomoje <...> studijų pakopoje neturi [tokios] programos, neturi net tokios specializacijos“, kuriai buvo nustatytas reikalavimas konkurso

¹ Tarnybai duomenys apie konkursą, KTU darbuotoją, padalinį, dekaną ir tuometinį rektorių žinomi, tačiau čia ir toliau – neskelbiami.

² Kontrolieriaus sprendimo tekste „pareiškėjas“ apibendrintai, nesiejant su asmens lytimi, vadinamas vyriškosios giminės daiktavardžiu.

³ Čia ir toliau laužtiniuose skliaustuose – Tarnybos informacija.

kompetencijų apraše. Pareiškėjo teigimu, toks reikalavimas „akivaizdžiai perteklinis“, o „atitinkamam KTU padaliniui pilnai tiktų bet kurios [šio] mokslo specializacijos aukšto lygio tyrėjas“. Pareiškėjas skunde nurodo ir tai, kad abejonių kelia ir „skelbime nurodyta <...> tyrimų duomenų apdorojimo konkreti programinė įranga“.

Pareiškėjas kontrolieriaus prašo:

- 1) „įvertinti padarytus pažeidimus dėl [A. T.] konkurso akademinės etikos požiūriu“;
- 2) „įpareigoti KTU atšaukti nesąžiningai bei neskaidriai vykdyto konkurso profesoriaus pareigoms užimti rezultatus“;
- 3) „informuoti apie padarytą pažeidimą LR Seimo Švietimo ir mokslo komitetą, LR Švietimo, mokslo ir sporto ministeriją, Lietuvos mokslo tarybą, Lietuvos universitetų rektorių konferenciją ir KTU tarybą“;
- 4) „savo nuožiūra pradėti tyrimą dėl buvusio KTU profesoriaus <...> neetiško eliminavimo iš konkurso (tegul ir neturint jo asmeninio prašymo)“.

Nagrinėdamas skundą kontrolierius kreipėsi į pareiškėją ir KTU dėl informacijos pateikimo ir / ar patikslinimo.

KTU, nagrinėjant skundą, bendradarbiavo su Tarnyba pateikdamas prašomą informaciją, o A. T., susipažinęs su skundo medžiaga savo iniciatyva, pateikė paaiškinimus dėl skunde aprašytų aplinkybių. Pareiškėjas nepatiksino prašomos informacijos ir po pakartotinio kreipimosi. Pažymėtina, kad kontrolierius dėl kitų skundžiamo konkurso aplinkybių jau yra priėmęs sprendimą, todėl nagrinėdamas skundą rėmėsi KTU ir anksčiau pateikta informacija.

Atsižvelgiant į tai, kad pareiškėjas prašomų duomenų, taip pat ir dėl „buvusio KTU profesoriaus <...> neetiško eliminavimo iš konkurso“, Tarnybai nepateikė, tyrimas pradėtas nebuvo.

Dėl konkurso skelbimo KTU interneto svetainėje pašalinimo

Pareiškėjo teigimu, KTU padarė pažeidimą, nes „iš karto po konkurso, skelbimas buvo staiga pašalintas iš elektroninės erdvės, tapo visiškai neprieinamas, ir tai yra svarbus akademinų konkursų skaidrumo užtikrinimo momentas.“

KTU Dėstytojų ir mokslo darbuotojų atestavimo ir konkursų pareigoms eiti organizavimo tvarkos aprašo, patvirtinto KTU Senato 2013 m. liepos 4 d. nutarimu V3-S-41 (atnaujinta 2016 m. spalio 31 d. Senato nutarimu Nr. V3-S-63; toliau – KTU konkursų organizavimo tvarkos aprašas), 27 punkte nustatyta, kad „pranešimas apie konkursą skelbiamas Universiteto ir Lietuvos mokslo tarybos tinklalapiuose ir bent vienoje šalies visuomenės informavimo priemonėje“.

Tarnyba nustatė, kad KTU interneto svetainės skiltyje „Skelbimai“ informacija apie konkursus ir kiti skelbimai, susiję su dokumentų pateikimo terminu, skelbiami tol, kol nėra suėjęs nustatytas dokumentų pateikimo terminas. Toje pačioje skiltyje skelbimų archyvas neskelbiamas. Taip pat nenustatyta ir kita informacija, patvirtinanti pareiškėjo teiginį, kad „kiti analogiški skelbimai apie vykdomus ir seniau vykdytus konkursus tiek kituose universitetuose, tiek KTU lieka prieinami“.

Pareiškėjas galimą pažeidimą dėl konkurso skelbimo pašalinimo iš KTU interneto svetainės grindžia argumentu, kad konkursų skelbimai „kituose universitetuose <...> lieka prieinami“. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 1994 m. birželio 27 d. nutarime yra pasisakęs, kad „tradiciškai aukštosios mokyklos autonomija suprantama kaip teisė savarankiškai nustatyti ir įtvirtinti įstatuose ar statute savo organizacinę ir valdymo struktūrą, ryšius su kitais partneriais, mokslo ir studijų tvarką, studijų programas, studentų priėmimo tvarką, spręsti kitus su tuo susijusius klausimus, naudotis valstybės perduotu ir kitu įsigytu turtu, turėti teritorijos ir pastatų, kito turto, skirto mokslo ir studijų reikalams, neliečiamumo garantiją“. Apie tai, kad vieno iš universitetų vidaus tvarka nėra taikoma kitame universitete, yra pasisakęs ir kontrolierius 2019 m. rugpjūčio 22 d. sprendime Nr. SP-20 (žr. 7 psl.), todėl darytina išvada, kad šis pareiškėjo argumentas yra nepagrįstas.

Atsižvelgiant į tai, kad pareiškėjo argumentas dėl kitų konkursų skelbimų prieinamumo po konkurso tiek KTU, tiek kituose universitetuose yra nepagrįstas, o KTU konkursų organizavimo tvarkos apraše skelbimo viešinimo trukmė nenustatyta, pagrindas konstatuoti procedūrų pažeidimą dėl konkurso skelbimo pašalinimo iš KTU interneto svetainės nenustatytas.

Dėl konkurso skelbimo turinio

Pareiškėjas nurodė, kad „skelbimas dėl konkurso <...> profesoriaus pareigoms buvo perdėtai specializuotas, orientuotas į konkrečią asmenį – [A. T.], [jo] akademinį CV“.

KTU statuto, patvirtinto Lietuvos Respublikos Seimo 2010 m. lapkričio 30 d. nutarimu Nr. XI-1194 „Dėl Kauno technologijos universiteto statuto patvirtinimo“ (atnaujinta 2012 m. birželio 28 d. nutarimu Nr. XI-2149; toliau – KTU statutas), 13 punkto 8 dalyje nustatyta, kad universitetui vykdant studijas, teikiančias asmeniui moksliniais tyrimais grindžiamą, šiuolaikinį pažinimo ir technologijų lygį atitinkantį aukštąjį universitetinį išsilavinimą, universitetas turi „sukurti efektyvią vidinę studijų ir mokslinių bei technologinių tyrimų kokybės užtikrinimo sistemą, įtraukti studentus į visų lygių veiklą ir sprendimų priėmimo procesą“ ir 17 punkto 1 dalyje nustatyta, kad universitetas turi teisę „pasirinkti studijų ir asmenybės ugdymo, mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros, profesionaliosios meno veiklos, kultūros ir mokslo žinių sklaidos kryptis ir formas“ (pabraukta mūsų).

KTU konkursų organizavimo tvarkos aprašo 33 punkte nustatyta, kad „rektorius pirmojo lygmens padalinio vadovo teikimu gali nustatyti papildomų reikalavimų konkrečioms pareigoms eiti“, o 73 punkte nustatyti kiti privalomi reikalavimai, kuriuos turi atitikti mokslininkai, dalyvaujantys konkursuose humanitarinių ir socialinių mokslų sričių profesoriaus pareigoms eiti.

Pareiškėjas ir KTU pateikė dokumentus, iš kurių matyti, kad skundžiamo skelbimo skiltyje „Reikalingos kompetencijos“ prie profesoriaus pareigybės yra numatyta konkreti tematika, kurią pareiškėjas įvardijo kaip perteklinį reikalavimą, nes nei vienoje KTU studijų pakopoje nėra tokios programos / specializacijos. Skelbimo tekste nėra jokio reikalavimo, susijusio su įgūdžiais dirbti tam tikra tyrimų duomenų apdorojimo programa, kuri skunde nurodė pareiškėjas. Pažymėtina, kad pareiškėjas savo teiginius patvirtinančios informacijos nepateikė, nors dėl jų Tarnyba kreipėsi du kartus.

Įvertinus KTU pateiktą informaciją nustatyta, kad teikimą dėl konkurso profesoriaus pareigoms užimti paskelbimo tuometiniam KTU rektoriui teikė fakulteto dekanas. Minėtame teikime nurodyta ir konkreti studijų krypties tematika.

KTU nurodė, kad profesoriui, laimėjusiam šį konkursą, numatyta dėstyti skelbime nurodytos konkrečios tematikos studijų dalyką / modulį, t. y. KTU yra studijų kryptis, kurioje dėstomas konkrečios konkurso skelbime įvardytos tematikos dalykas / modulis. Taip pat KTU pateikė A. T. akademinio darbuotojo individualaus plano įvykdymo suvestines, iš kurių Tarnyba nustatė, kad A. T. dėstė ir skelbime įvardytos konkrečios tematikos studijų dalyką / modulį 2017–2018 m. m. (1 doktorantas) ir 2018–2019 m. m. (1 doktorantas). A. T. 2019–2020 m. m. individualaus plano įvykdymo suvestinėje studentų skaičius prie aktualaus studijų dalyko / modulio nenurodytas, tačiau KTU patvirtino, kad minėtas studijų dalykas / modulis yra pasirenkamas dalykas / modulis konkrečios mokslo krypties III studijų pakopoje ir nurodė, kad į III studijų pakopos konkrečią mokslo kryptį įstojęs studentas nurodytos tematikos studijų dalyką / modulį pasirinko studijuoti 2020–2021 m. m.

Iš A. T. pateiktos informacijos ir KTU interneto svetainėje skelbiamos informacijos nustatyta, kad KTU yra dar bent viena I studijų pakopos programa, kurioje dėstomi su skelbime įvardyta konkrečia tematika susiję studijų dalykai / moduliai. Įvertinus KTU pateiktas A. T. akademinio darbuotojo individualaus plano įvykdymo suvestines matyti, kad vienas iš studijų dalykų / modulių A. T. dėstomas 2019–2020 m. m.

Įvertinus KTU statuto nuostatas, KTU konkursų organizavimo tvarkos nuostatas ir skundo nagrinėjimo nustatytas faktines aplinkybes ir tai, kad skelbime įvardytos tematikos studijų dalykai / moduliai yra dėstomi KTU, nustatyta, kad papildomi reikalavimai konkurso kandidatams pateikti vadovaujantis KTU konkursų organizavimo tvarka.

Atsižvelgiant į tai, kas nustatyta, t. y., kad konkrečios tematikos, įvardytos skelbime, studijų dalykas / modulis buvo numatytas ir yra dėstomas I ir III studijų pakopose, pagrindas pripažinti KTU konkurso skelbimą specializuotu ar orientuotu į konkretų asmenį, nenustatytas.

Dėl A. T. veiksmų, susijusių su konkurso skelbimo parengimu

Pareiškėjas nurodė, kad A. T. galimai „tokį diskriminuojantį, užkertantį lygias galimybes skelbimą pasirašė ir / arba nesukontroliavo, kad toks skelbimas būtų tinkamai suredaguotas“ ir taip buvo siekiama „nesąžiningai suteikti sau konkurencinį pranašumą prieš kitus potencialius kandidatus“.

MSĮ 4 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad „akademinei etika – visuma visuotinai pripažintų vertybių, užtikrinančių mokslo ir studijų proceso skaidrumą, sąžiningumą, teisingumą, šiame procese dalyvaujančių asmenų lygybę, nediskriminavimą, atsakingumą, tausų išteklių vartojimą, akademinę laisvę, mokslo ir studijų darbų vertinimo nešališkumą, pasitikėjimą, pagarbą ir intelektualinės nuosavybės apsaugą“.

Tarnybai pateiktuose paaiškinimuose A. T. nurodė, kad „nerengiau ir neteikiau skunde minimų tekstų“, t. y. skelbimo profesoriaus pareigybei eiti. Kaip jau minėta aukščiau, KTU pateikė informaciją, patvirtinančią, kad teikimą dėl konkursų dėstytojų (taip pat ir profesoriaus pareigoms užimti) paskelbimo KTU rektoriui teikė fakulteto dekanas.

Įvertinus A. T. ir KTU pateiktą informaciją ir tai, kad pareiškėjas papildomų duomenų nepateikė, nustatyta, kad pareiškėjas klaidingai nurodė, kad A. T. laimėjo konkursą profesoriaus pareigybei eiti tame pačiame KTU padalinyje, kurio direktoriaus pareigas laikinai ėjo konkurso skelbimo metu, todėl pagrindo teigti, kad A. T. galėjo pasinaudoti savo tarnybine padėtimi ir / ar supainioti savo ir universiteto interesus parengdamas konkurso skelbimo tekstą ir nurodydamas tam tikrų kompetencijų reikalavimus profesoriaus pareigybei, nėra.

Atsižvelgiant į tai, kad A. T. nerengė ir netvirtino konkurso, kurį laimėjo, skelbimo, pagrindas konstatuoti, kad A. T. pažeidė akademinę etiką ta apimtimi, kad neužtikrino mokslo ir studijų proceso sąžiningumo, parengdamas ir patvirtindamas minėtą skelbimą, nenustatytas.

Dėl KTU procedūrų pažeidimo

Nagrinėdamas skundą kontrolierius atkreipė dėmesį į 2017–2018 m. m. (1 doktorantas) ir 2018–2019 m. m. (1 doktorantas) dėstyto pasirenkamo III studijų pakopos studijų dalyko / modulio studentų skaičių. Vadovaujantis KTU rektoriaus 2019 m. liepos 2 d. įsakymu Nr. A-429 patvirtintų Kauno technologijos universiteto akademinių darbuotojų darbo apskaitos nuostatų (toliau – KTU darbo apskaitos nuostatai) 2 priedu, III pakopos 6 kreditų moduliams minimalus studentų skaičius yra 6. Tačiau KTU paaiškino, kad „išimties tvarka, kai dėl doktorantūros studentų tyrimų tematikos yra poreikis dėstyti konkretų modulį, studijų modulis yra dėstomas ir mažesniajam studentų skaičiui.“ KTU pateikė Kauno technologijos universiteto akademinių darbuotojų darbo apskaitos nuostatų redakcijas (toliau – nuostatų redakcijos), galiojusias nuo 2014 m., ir jų priedus. Nustatyta, kad nuo tada, kai A. T. pradėjo eiti profesoriaus pareigas, galioja taisyklė, kad „III studijų pakopos 6 kreditų moduliams minimalus studentų skaičius yra 6“, tačiau nei vienoje KTU darbo apskaitos nuostatų redakcijoje nėra reglamentuotos išimties dėl studijų dalyko / modulio dėstyto mažesniajam studentų skaičiui.

Atsižvelgiant į tai, kad išimtis dėl 6 kreditų modulio dėstyto mažesniajam studentų skaičiui nei 6 KTU vidaus dokumentuose nėra reglamentuota, ir į tai, kad studijų dalykas /

modulis buvo dėstomas 1 studentui, nustatyta, kad KTU buvo pažeista KTU rektoriaus 2019 m. liepos 2 d. įsakymu Nr. A-429 patvirtintų Kauno technologijos universiteto akademinų darbuotojų darbo apskaitos nuostatų 2 priede suformuluota taisyklė „III studijų pakopos 6 kreditų moduliams minimalus studentų skaičius yra 6“. Taip pat atsižvelgiant į tai, kad doktorantūros studijos yra individualizuotos studijos, o aukštoji mokykla savo ruožtu privalo įgyvendinti studijų ir mokslo kokybės užtikrinimo priemones, ir į tai, kad neigiamos ir akivaizdžios procedūrų pažeidimo pasekmės akademinėi bendruomenei nenustatytos, nustatytas procedūrų pažeidimas laikytinas mažareikšmiu.

Kontrolierius, išanalizavęs ir įvertinęs turimą informaciją ir ją patvirtinančius dokumentus bei teisinį reglamentavimą, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 17 straipsnio 11 dalies 1 punktu,

n u s p r e n d ė:

informuoti pareiškėją, Kauno technologijos universitetą ir Švietimo, mokslo ir sporto ministeriją apie nustatytą procedūrų pažeidimą.

Kontrolieriaus sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, 01102, Vilnius) per vieną mėnesį nuo šio sprendimo įteikimo datos.

Akademinės etikos ir procedūrų kontrolierė

Loreta Tauginienė